Eiropas Parlaments
2024-2029

Ārlietu komiteja

2025/2017(INI)

4.3.2025

ZIŅOJUMA PROJEKTS

par Komisijas 2023. un 2024. gada ziņojumiem par Albāniju
(2025/2017(INI))

Ārlietu komiteja

Referents: *Andreas Schieder*

SATURA RĀDĪTĀJS

Lpp.

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS 3

PASKAIDROJUMS 8

PIELIKUMS. VIENĪBAS VAI PERSONAS, NO KURĀM REFERENTS IR SAŅĒMIS PIENESUMU 9

EIROPAS PARLAMENTA REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

par Komisijas 2023. un 2024. gada ziņojumiem par Albāniju
(2025/2017(INI))

Eiropas Parlaments,

– ņemot vērā Stabilizācijas un asociācijas nolīgumu starp Eiropas Kopienām un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Albānijas Republiku, no otras puses[1],

– ņemot vērā Albānijas 2009. gada 24. aprīlī iesniegto pieteikumu dalībai Eiropas Savienībā,

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1529 (2021. gada 15. septembris), ar ko izveido Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (IPA III)[2],

– ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1449 (2024. gada 14. maijs), ar ko izveido Rietumbalkānu reformu un izaugsmes mehānismu[3],

– ņemot vērā Komisijas 2020. gada 5. februāra paziņojumu "Pievienošanās procesa uzlabošana — ticama ES perspektīva Rietumbalkāniem" (COM(2020)0057),

– ņemot vērā Komisijas 2023. gada 8. novembra paziņojumu "2023. gada paziņojums par ES paplašināšanās politiku" (COM(2023)0690), kam pievienots Komisijas dienestu darba dokuments "2023. gada ziņojums par Albāniju" (SWD(2023)0690),

– ņemot vērā Komisijas 2023. gada 8. novembra paziņojumu "Jauns izaugsmes plāns Rietumbalkāniem"(COM(2023)0691),

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 20. marta paziņojumu par reformām pirms paplašināšanās un politikas pārskatiem (COM(2024)0146),

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 24. jūlija paziņojumu "2024. gada ziņojums par tiesiskumu: tiesiskuma situācija Eiropas Savienībā" (COM(2024)0800), kam pievienots Komisijas dienestu darba dokuments "2024. gada ziņojums par tiesiskumu: tiesiskuma situācija atsevišķās valstīs — Abānija" (SWD(2024)0828),

– ņemot vērā Komisijas 2024. gada 30. oktobra paziņojumu "2024. gada paziņojums par ES paplašināšanās politiku" (COM(2024)0690), kam pievienots Komisijas dienestu darba dokuments "2024. gada ziņojums par Albāniju" (SWD(2024)0690),

– ņemot vērā Albānijas reformu programmu, kas iesniegta saskaņā ar ES reformu un izaugsmes mehānismu un ko Komisija apstiprināja 2024. gada 23. oktobrī,

– ņemot vērā Eiropas Drošības un sadarbības organizācijas (EDSO) Demokrātisku iestāžu

[1] OV L 107, 28.4.2009., 166. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2009/332/oj.
[2] OV L 330, 20.9.2021., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj.
[3] OV L, 2024/1449, 24.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj.

un cilvēktiesību biroja (ODIHR) Vēlēšanu novērošanas misijas 2023.gada 29. septembra galīgo ziņojumu par Albānijas pašvaldību vēlēšanām, kas notika 2023. gada 14. maijā,

– ņemot vērā Venēcijas komisijas un EDSO/ODIHR 2020. gada 11. decembra kopīgo atzinumu par 2020. gada 30. jūlija grozījumiem Albānijas Konstitūcijā un par 2020. gada 5. oktobra grozījumiem Vēlēšanu kodeksā,

– ņemot vērā deklarācijas, kas pieņemtas ES un Rietumbalkānu samitos Briselē 2023. gada 13. decembrī un 2024. gada 18. decembrī,

– ņemot vērā 2014. gada 28. augustā sākto Berlīnes procesu,

– ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas par Albāniju,

– ņemot vērā Reglamenta 55. pantu,

– ņemot vērā Ārlietu komitejas ziņojumu (A10-0000/2025),

A. tā kā paplašināšanās ir visefektīvākais ES ārpolitikas instruments un ģeostratēģisks ieguldījums ilgstošā mierā, stabilitātē un labklājībā visā kontinentā;

B. tā kā paplašināšanās ir uz nopelniem balstīts process, kura pamatā ir demokrātija, tiesiskums un pamattiesības;

C. tā kā Albānija kopš 2014. gada ir ES kandidātvalsts, 2022. gada jūlijā sāka pievienošanās sarunas un 2023. gada novembrī sekmīgi pabeidza pārbaudes procesu;

D. tā kā Albānija sāka sarunas par 1. kopu "Pamatjautājumi" 2024. gada 15. oktobrī un par 6. kopu "Ārējās attiecības" 2024. gada 17. decembrī;

E. tā kā Albānija ir uzticama ārpolitikas partnere un ir pilnībā pieskaņojusies ES kopējai ārpolitikai un drošības politikai,

1. atzinīgi vērtē Albānijas nelokāmo apņemšanos integrēties ES, kas atspoguļojas gan politisko partiju vienprātībā šai jautājumā, gan pārliecinošā iedzīvotāju atbalstā, un atzinīgi vērtē Albānijas konsekvento un pilnīgo pieskaņošanos ES kopējai ārpolitikai un drošības politikai un noteikumos balstītas starptautiskās kārtības veicināšanu;

2. atzinīgi vērtē Albānijas ieceri līdz 2027. gada beigām pabeigt pievienošanās sarunas un pēdējos gados panākto straujo progresu, jo īpaši divu sarunu sadaļu kopu atvēršanu 2024. gadā;

3. norāda, ka pievienošanās ES tempu nosaka tas, kā kandidātvalstij sokas ar pieskaņošanos ES *acquis*, rezultāti tā īstenošanā un visu valsts iestāžu pienācīga darbība, un tā pamatā ir tiesiskums, laba pārvaldība un pamattiesības; mudina Albāniju paātrināt reformas, lai stiprinātu tiesiskumu, apkarotu korupciju un organizēto noziedzību un nodrošinātu pamattiesību, tostarp vārda brīvības, aizsardzību;

4. atzinīgi vērtē ES jauno reformu un izaugsmes mehānismu Rietumbalkāniem, no kura Albānija dabūs dotācijas un aizdevumus 922 miljonu EUR apmērā, ja tā izpildīs

nosacījumus, kas izklāstīti tās vērienīgajā reformu programmā;

5. pieņem zināšanai to, ka Albānija ir pieņēmusi savu nacionālo Eiropas integrācijas plānu 2024.–2026. gadam; aicina to darīt vairāk, lai palielinātu pārredzamību un iesaistītos publiskajā komunikācijā par ES integrāciju;

Demokrātiskas iestādes, mediji un pilsoniskā sabiedrība

6. uzstāj, ka svarīgas ir konstruktīvas politiskas debates un sakārtota parlamentārā darbība, kas ir demokrātiskas pārvaldības galvenie aspekti; atkārtoti apstiprina, ka Albānijas politiskajiem spēkiem ir kopīgs pienākums stiprināt konstruktīvu un iekļaujošu politisko dialogu un pārvarēt politisko polarizāciju valstī; uzsver, ka ir vajadzīga efektīvāka parlamentārā uzraudzība, iestāžu darbības uzlabošana un jēgpilna pilsoniskās sabiedrības līdzdalība;

7. pieņem zināšanai 2024. gada jūlija grozījumus Albānijas vēlēšanu kodeksā, kas ļauj Albānijas diasporai balsot ārpus valsts un ar ko ir ieviesti daļēji atvērti kandidātu saraksti; uzstāj, ka ir jāņem vērā un jāīsteno vēl neizpildītie EDSO/ODIHR un Venēcijas komisijas ieteikumi;

8. ar bažām norāda, ka mediju neatkarību un plurālismu joprojām ietekmē augsta koncentrācija to tirgū, uzņēmējdarbības un politisko interešu pārklāšanās, finansējuma un īpašnieku pārredzamības trūkums, žurnālistu iebiedēšana un darba nestabilitāte;

9. atgādina, ka jebkādai mediju tiesību aktu pārskatīšanai būtu jāatbilst Venēcijas komisijas ieteikumiem un tā būtu jāveic pārredzamā un iekļaujošā veidā; norāda, ka nav bijis nekāds progress tiesiskā regulējuma saskaņošanā ar ES *acquis* un ES standartiem, tostarp Eiropas Mediju brīvības aktu[4]; atgādina par nepieciešamību stiprināt pētniecisko žurnālistiku, faktu pārbaudi un medijpratību, lai apkarotu naida runu, dezinformāciju un viltus ziņas;

10. atgādina par valsts un vietējo iestāžu atbildību uzlabot pārredzamību, pārskatatbildību un iekļautību, veicot jēgpilnas un regulāras sabiedriskās apspriešanas ar ieinteresētajām personām; ar bažām norāda, ka Albānijas parlaments joprojām sabiedriskās apspriešanas tiesisko regulējumu īsteno lielākoties tikai formāli;

Pamattiesības

11. norāda, ka Albānijas tiesiskais regulējums attiecībā uz dzimumbalstītu vardarbību vēl nav pilnībā saskaņots ar Stambulas konvenciju; pauž nopietnas bažas par to, ka vardarbība pret sievietēm joprojām ir spiedīga problēma, jo feminicīdu skaits joprojām ir liels; mudina uzlabot atbalsta pakalpojumus cietušajiem, jo īpaši veselības aprūpi, patvēruma finansēšanu, bezmaksas juridisko palīdzību un cietušo reintegrāciju un rehabilitāciju;

12. pauž bažas par pastāvīgiem trūkumiem attiecībā uz personām ar invaliditāti un

[4] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1083 (2024. gada 11. aprīlis), ar ko izveido vienotu satvaru mediju pakalpojumiem iekšējā tirgū un groza Direktīvu 2010/13/ES (Eiropas Mediju brīvības akts) (OV L, 2024/1083, 17.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

dzimumu līdztiesību, piemēram, nesaskaņotību vai daļēju saskaņošanos ar ES *acquis*;

13. atzinīgi vērtē to, ka ir pieņemts likums par personas datu aizsardzību, kura mērķis ir panākt pilnīgu saskaņotību ar ES *acquis*, taču pauž nopietnas bažas par personas datu apstrādi un nepilnībām IT sistēmās; aicina Albānijas iestādes uzlabot aizsardzību pret datu aizsardzības pārkāpumiem;

Tiesiskums

14. atzinīgi vērtē progresu, ko Albānija ir panākusi, īstenojot tiesu sistēmas reformas, tostarp attiecībā uz pārbaudes procesu, kas pabeigts pirmajā instancē; tomēr pauž bažas par nepārtraukto politisko iejaukšanos un spiedienu uz tiesu sistēmu;

15. uzsver Albānijas Īpašās korupcijas un organizētās noziedzības apkarošanas struktūras (SPAK) svarīgo darbu, kas ir panākusi rezultātus augsta līmeņa korupcijas lietu izmeklēšanā, kriminālvajāšanā un notiesāšanā; brīdina, ka nedrīkst apdraudēt neatkarīgu iestāžu, piemēram, SPAK, darbu;

16. norāda uz problēmām, kas saistītas ar tiesu sistēmas kvalitāti un efektivitāti, tostarp lielo tiesnešu vakanču skaitu, nepietiekamu tiesu darbinieku skaitu, sākotnējās un pastāvīgās tiesiskās apmācības kvalitāti, trūkumus judikatūras konsekvencē un modernas integrētas lietu pārvaldības sistēmas trūkumu; norāda, ka budžeta piešķīrumi ir nepietiekami, jo īpaši attiecībā uz tiesu komponentu;

17. atzinīgi vērtē to, ka ir pieņemti valsts tiesību akti, lai pieskaņotos ES *acquis* nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas jomā; norāda, ka ir jāizveido spēcīgs aktīvu atguves dienests un jāuzlabo augsta līmeņa korupcijas lietu pārbaude, izmeklēšana, kriminālvajāšana un notiesāšana, tostarp arestējot un konfiscējot noziedzīgi iegūtus līdzekļus;

18. aicina Albāniju turpināt saskaņot savu tiesisko regulējumu ar ES *acquis* organizētās noziedzības apkarošanas jomā; norāda uz papildu prokuroru iecelšanu Īpašajā prokuratūrā, kā arī finanšu izmeklēšanas nodaļas izveidi; atzinīgi vērtē Albānijas dalību kopīgās operācijās un sadarbībā Eiropas daudzdisciplīnu platformas pret noziedzības draudiem (EMPACT) ietvaros, kā arī sadarbībā ar Interpolu organizētās noziedzības apkarošanā;

Sociālekonomiskās reformas

19. atzinīgi vērtē Albānijas iesaistīšanos ES izaugsmes plāna Rietumbalkāniem īstenošanā, kas ietver ES vienotā tirgus integrāciju, reģionālo ekonomisko integrāciju, fundamentālas reformas un lielāku finansiālo atbalstu;

20. mudina Albānijas iestādes samazināt nabadzības un sociālās atstumtības risku, uzlabojot piekļuvi sociālajiem un veselības aprūpes pakalpojumiem, jo īpaši nelabvēlīgā situācijā esošiem iedzīvotājiem; aicina Albāniju īstenot savu sociālās aizsardzības stratēģiju 2024.–2030. gadam un nodarbinātības un prasmju stratēģiju 2023.–2030. gadam;

21. atzinīgi vērtē to, ka Albānija 2024. gada novembrī pievienojās vienotajai euro maksājumu telpai, kas samazina izmaksas iedzīvotājiem un uzņēmumiem un veicinās

Albānijas tālāku integrāciju vienotajā tirgū;

Vide, enerģētika, transports un ilgtspējīgs tūrisms

22. uzsver, ka Albānijai ir jāpieliek lielākas pūles, lai panāktu saskaņotību ar ES *acquis* vides jomā; aicina to saskaņoties ar ES Ietekmes uz vidi novērtējuma[5] un stratēģiskā vides novērtējuma direktīvām[6];

23. atgādina, ka Albānijai ir jāpieliek ievērojamas pūles, lai sasniegtu mērķus, kas saistīti ar klimata aizsardzību, energoefektivitāti, energoapgādes un transporta dažādošanu un zaļināšanu, gaisa un ūdens kvalitāti un atkritumu apsaimniekošanu;

24. pauž stingru pārliecību, ka vides aizsardzībai un ilgtspējīga tūrisma attīstībai ir jābūt savstarpēji saistītām; atzinīgi vērtē Vjosas nacionālā parka izveidi un aicina piešķirt pietiekamus resursus tā aizsardzībai;

Reģionālā sadarbība un ārpolitika

25. atzinīgi vērtē 2024. gada 19. novembrī pieņemto ES un Albānijas drošības un aizsardzības partnerību, ar kuru izveido platformu ciešākam dialogam un sadarbībai drošības un aizsardzības jautājumos un kura ir nozīmīgs solis uz priekšu;

26. atzinīgi vērtē Albānijas valdības nemitīgos centienus veicināt labas kaimiņattiecības;

°

° °

27. uzdod priekšsēdētājai nosūtīt šo rezolūciju Eiropadomes priekšsēdētājam, Padomei, Komisijai, Komisijas priekšsēdētājas vietniecei / Savienības Augstajai pārstāvei ārlietās un drošības politikas jautājumos, dalībvalstu valdībām un parlamentiem, kā arī Albānijas Republikas prezidentam, valdībai un parlamentam.

[5] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/92/ES (2011. gada 13. decembris) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 26, 28.1.2012., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/92/oj).

[6] Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/42/EK (2001. gada 27. jūnijs) par noteiktu plānu un programmu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 197, 21.7.2001., 30. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/42/oj).

PASKAIDROJUMS

Šajā sasaukumā šis ir pirmais progresa ziņojums par Albāniju kā ES kandidātvalsti. Tā kā 2024. gads bija Eiropas vēlēšanu gads, šajā rezolūcijā ir izklāstīta Parlamenta atbilde uz Komisijas 2023. un 2024. gada ziņojumiem par paplašināšanos.

Ziņojumā ir izvērtēts pašreizējais stāvoklis un jaunākās norises attiecībā uz Albānijas panākumiem saistībā ar pievienošanos ES.

Pēc sekmīgā pārbaudes procesa 2024. gada oktobrī Albānija sāka sarunas par kopu "Pamatjautājumi" un 2024. gada decembrī — par ārējo attiecību kopu.

Šajā ziņojumā ir izvērtēts Albānijas progress attiecībā uz tās demokrātiskajām iestādēm, mediju brīvību, pilsoniskās sabiedrības iesaisti, pamattiesībām, tiesiskumu, sociālekonomiskajām reformām, vidi, reģionālo sadarbību un ārpolitiku.

Neraugoties uz zināmu progresu, Albānija joprojām saskaras ar vairākām problēmām, piemēram, iekšējās politiskās polarizācijas pārvarēšanu, tiesiskuma stiprināšanu un pretkorupcijas reformu konsolidāciju.

PIELIKUMS. VIENĪBAS VAI PERSONAS, NO KURĀM REFERENTS IR SAŅĒMIS PIENESUMU

Saskaņā ar Reglamenta I pielikuma 8. pantu referents apliecina, ka, gatavojot ziņojuma projektu, pirms tā pieņemšanas komitejā viņš ir saņēmis pienesumu no šādām vienībām vai personām:

Vienība un/vai persona
Directorate-General for Enlargement and Eastern Neighbourhood (DG ENEST), European Commission
European External Action Service
Delegation of the European Union to Albania

Par šī saraksta sagatavošanu ir atbildīgs vienīgi referents.